

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2023, sp. zn. 5 Tdo 225/2023, ECLI:CZ:NS:2023:5.TDO.225.2023.1

Číslo: 23/2024

Právní věta:

I. U trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku může být v postavení poškozeného i Česká republika.

II. Škodou u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 3, odst. 4 písm. c) nebo odst. 5 tr. zákoníku je celá částka poskytnuté dotace za předpokladu, že s ohledem na závažnost porušení dotačních pravidel neměla být dotace vůbec poskytnuta nebo by poskytovatel mohl důvodně požadovat její vrácení v celé výši. To platí, i pokud byla dotace použita v zásadě na deklarovaný účel, ale nikoli za stanovených podmínek.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.04.2023

Spisová značka: 5 Tdo 225/2023

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poškození finančních zájmů Evropské unie, Poškozený, Škoda

Předpisy: § 260 odst. 1 tr. zákoníku

§ 260 odst. 3 tr. zákoníku

§ 260 odst. 4 písm. c) tr. zákoníku

§ 260 odst. 5 tr. zákoníku

§ 43 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání obviněného P. V. podané proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 3 To 26/2022, ve věci vedené u Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně pod sp. zn. 68 T 5/2018.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 68 T 5/2018, byli obvinění P. V. (pod bodem 1. výroku o vině) a obchodní společnost Ch. J. (pod bodem 2. výroku o vině) uznáni vinnými každý shodně zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen jako „tr. zákoník“), za což byl obviněný P. V. odsouzen podle § 260 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon soud podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 2 a půl roku, a podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu obchodních korporací na dobu 3 roků. Obviněné obchodní společnosti Ch. J. krajský soud podle § 18 odst. 1, 2 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen jako „t. o. p. o.“), uložil peněžitý trest ve výměře 80 denních sazeb po 2000 Kč, tj. v celkové výši 160 000 Kč, a podle § 20 odst. 1 t. o. p. o. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu přijímání dotací a subvencí s výjimkou dotací a kompenzací poskytovaných v souvislosti s pandemií COVID-19 na dobu 5 let.

2. Proti citovanému rozsudku podali odvolání obviněný, obviněná obchodní společnost a v neprospěch obviněného P. V. v rozsahu výroku o trestu také státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Brně - pobočky ve Zlíně. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 3 To 26/2022, všechna odvolání zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná.

3. Zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku se obviněný P. V. dopustil skutkem podrobně popsáním ve výroku o vině v rozsudku Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně pod bodem 1. a procesním stranám jsou okolnosti jeho spáchání dobře známy. Nejvyšší soud proto jen stručně připomíná, že obviněný P. V. jako jednatel a jediný společník obchodní společnosti Ch. J. podepsal za tuto obchodní společnost s Regionální radou regionu soudržnosti Střední Morava Smlouvu o poskytnutí dotace na projekt č. XY s názvem XY ve výši 7 683 746,01 Kč představující 50 % nákladů na projekt a pocházející výlučně z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Příjemce dotace se zavázal k vložení vlastních finančních prostředků do tohoto projektu ve stejné výši, jako byla poskytnutá dotace. Obviněný za příjemce dotace jako zadavatele uzavřel dne 12. 5. 2014 Smlouvu o dílo s obchodní společností P. s. Z., podle níž měl tento dodavatel za částku ve výši 15 538 525 Kč provést práce na projektu, avšak podle dodatku smluvního ujednání ze dne 20. 6. 2014 měla téměř všechny práce na rekonstrukci Ch. J. za částku 12 957 944 Kč provést obchodní společnost E. O., jejímž jediným společníkem byl od 28. 4. 2014 sám obviněný. S cílem, aby žadateli byla dotace skutečně vyplacena, a vědom si porušení čl. 12 odst. 3 a 7 Smlouvy o poskytnutí dotace obviněný tyto skutečnosti o subdodávkách stavebních prací poskytovateli dotace záměrně zamlčel a následně v úmyslu je zastříh předložil poskytovateli dotace dne 1. 10. 2014 čestné prohlášení ze dne 29. 9. 2014, v němž prohlásil, že obchodní společnost E. O., neprovádí a neprováděla žádnou subdodavatelskou činnost na projektu XY, čímž vědomě porušil i čl. 12 odst. 1 Smlouvy o poskytnutí dotace. Celkově svým jednáním popsáním v tzv. skutkové větě pod bodem 1. výroku o vině v rozsudku krajského soudu obviněný způsobil České republice zastoupené Ministerstvem financí České republiky škodu ve výši 6 874 268,52 Kč.

4. Na tomto místě je vhodné připomenout, že soudy obou stupňů v této trestní věci rozhodovaly již třikrát. Poprvé byli oba obvinění odsouzeni za zločin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku rozsudkem Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně ze dne 13. 11. 2018, č. j. 68 T 5/2018-1380, a to obviněný P. V. (za použití moderačního ustanovení podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku) k trestu odnětí svobody v trvání 3 roků s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání 5 let a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu v obchodních korporacích na dobu 5 let a obviněná obchodní společnost Ch. J. k peněžitému trestu v celkové výši 200 000 Kč a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu přijímání dotací a subvencí na dobu 10 let. Citovaným rozsudkem

soud dále vyslovil, že se zajišťuje náhradní hodnota, a to finanční prostředky obviněného v celkové výši zhruba 1 320 000 Kč a vlastnický podíl obviněného na nemovitosti specifikované ve výroku rozsudku, dále soud obviněným v adhezním řízení uložil povinnost zaplatit společně a nerozdílně poškozené Regionální radě soudržnosti Střední Morava na náhradě škody 6 874 268,52 Kč. K odvolání obou obviněných a státního zástupce, který podal odvolání v neprospěch obviněného P. V., Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 3 To 29/2019, zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a věc vrátil soudu prvního stupně. Ten věc znovu projednal a rozsudkem ze dne 13. 10. 2020, č. j. 68 T 5/2018-1660, uznal obviněného P. V. a obviněnou obchodní společnost Ch. J. vinnými zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, za což uložil obviněnému trest odnětí svobody v trvání 2 let s podmíněným odkladem jeho výkonu na dobu v trvání 2 let a 6 měsíců, trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu v obchodních korporacích na dobu 3 let a trest propadnutí náhradní hodnoty - finančních prostředků ve výši 1 320 000 Kč; obviněné obchodní společnosti byl uložen peněžitý trest v celkové výši 160 000 Kč a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu přijímání dotací a subvencí na dobu 7 let. V pořadí druhý rozsudek krajského soudu opět napadli řádnými opravnými prostředky oba obvinění i státní zástupce, který tak učinil v rozsahu výroku o trestu v neprospěch obviněného P. V. Z podnětu všech odvolání Vrchní soud usnesením ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. 3 To 109/2020, napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil, neboť zejména trpěl nedostatky odůvodnění jednotlivých částí rozsudku, zásadní vady byly shledány v popisu skutku u obviněné obchodní společnosti, jenž obsahoval výhradně jednání obviněného, ohledně něhož však také nebylo postaveno najisto, jakým konkrétním jednáním porušil příslušná ustanovení Smlouvy o poskytnutí dotace. Věc tedy byla opakovaně vrácena krajskému soudu, který následně dne 18. 1. 2022 rozhodl ve věci rozsudkem, jehož výrok je citován v bodě 1. tohoto usnesení dovolacího soudu.

II.

Dovolání obviněného a vyjádření k němu

a) Dovolání obviněného

5. Obviněný P. V. podal prostřednictvím svého obhájce proti citovanému usnesení Vrchního soudu v Olomouci dovolání, které opřel o dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spatřoval v tom, že rozhodná skutková zjištění určující pro naplnění znaků trestného činu jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů, eventuálně ve vztahu k nim nebyly provedeny žádné důkazy. Druhý dovolací důvod obviněný uplatnil proto, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku i na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

6. Úvodem svého podání obviněný stručně shrnul napadená rozhodnutí soudů obou stupňů včetně skutkových zjištění, přičemž sám připustil, že skutečně předložil nepravdivé prohlášení, v němž bylo deklarováno, že obchodní společnost E. O. se nepodílela na subdodávkách při realizaci projektu. Poté obviněný vznesl výhrady vztahující se k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V této části dovolání zopakoval, že čestné prohlášení zaslané poskytovateli dotace dne 1. 10. 2014 obsahovalo nepravdivou informaci o nepodílení se obchodní společnosti E. O. na rekonstrukci objektu v XY, avšak v rozporu se svým tvrzením z bodu III. dovolání na tomto místě obviněný popřel, že by čestné prohlášení podepsal a odeslal, byť souhlasil s tím, že tím došlo k porušení čl. 12 odst. 1 Smlouvy o poskytnutí dotace a že za toto pochybení nese odpovědnost. Ohradil se však proti tomu, že by šlo o úmyslné jednání sledující neoprávněné čerpání dotačních prostředků, takový závěr podle obviněného nemá oporu v provedeném dokazování. Byl přesvědčen, že personální propojenost nezastíral, již v žádosti o dotaci byla obchodní společnost E. O., v níž v té době byl jednatelem, uvedena jako provozovatel objektu, který je předmětem dotace. Rovněž to byl obviněný, kdo jako první a z vlastní iniciativy upozornil na nepravdivost čestného prohlášení ze dne 29. 9. 2014.

Poněkud zmatečně obviněný v dovolání tvrdil, že jediným společníkem obchodní společnosti E. O. se stal „až 28. 4. 2014“, zatímco Smlouva o poskytnutí dotace byla uzavřena dne 29. 5. 2014, byť on ji za příjemce dotace podepsal dne 17. 4. 2014, tudíž do uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace neměl jakékoli povinnosti z předmětné smlouvy, a to tím spíše, že obchodní společnost E. O. neměla se žádostí o dotaci nic společného (ačkoli předtím současně poukazoval na to, jak byla personální propojenost zřejmá již vzhledem ke skutečnosti, že E. O. objekt Ch. J. provozovala). Zdůraznil přitom, že v době podpisu Smlouvy o poskytnutí dotace ještě nebyl jediným společníkem obchodní společnosti E. O., a ani nebyla dosud uzavřena Smlouva o dílo se zhotovitelem P. s. Z., podle jejíhož bodu II/6 byl zhotovitel oprávněn využit při realizaci dodávek subdodavatele. S tímto zněním Smlouvy o dílo byl poskytovatel dotace obeznámen a neměl proti němu námitky, neboť následně bez výhrad podepsal dne 29. 5. 2014 Smlouvu o poskytnutí dotace. Obviněný namítl, že ani samotná tato smlouva nezakazuje využití subdodavatelských služeb, resp. nestanoví žádné podmínky omezující výběr subdodavatele. Obviněný tedy neporušil žádné ustanovení smlouvy, vztah mezi zhotovitelem P. s. Z. a subdodavatelem E. O. byl zcela standardní, navíc za subdodavatele byl sjednán S. T. a nikoli obviněným, jak soudy nesprávně interpretovaly.

7. Také z dalších důvodů podle obviněného provedené důkazy nesvědčily o tom, že by předložením čestného prohlášení zastíral provázanost žadatele o dotaci s obchodní společností E. O. Čestné prohlášení totiž předkládal (ačkoli o dva odstavce výše v dovolání tvrdil, že on čestné prohlášení nezasílal) na žádost obchodní společnosti JVM RPIC, s. r. o., která ho zastupovala v dotačním řízení, nešlo tedy o jeho iniciativu. Hájil se i tím, že předmětné prohlášení mělo sloužit pouze pro účely schválení zástavního práva na předmětu dotace, nebyl si vědom, že by mohlo mít vliv na poskytnutí dotace, která byla již schválena a stvrzena Smlouvou o poskytnutí dotace, a samotný projekt byl ve fázi realizace. Na subdodávky byla řádně uzavřena smlouva a veškeré práce byly fakturovány, což neodpovídá zastírání provádění stavebních prací subdodavatelem E. O. pro zhotovitele díla P. s. Z. Obviněný byl tudíž toho názoru, že bylo nanejvýše prokázáno uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace, Smlouvy o dílo a Smlouvy o provedení subdodávek, což však nemůže naplnit skutkovou podstatu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku.

8. V trestním řízení nebyl podle obviněného prokázán ani vznik škody České republice, resp. škody vůbec. Nemohlo totiž dojít ke způsobení jakékoli majetkové újmy za situace, v níž byly dotační prostředky užity v souladu s účelem dohodnutým ve Smlouvě o poskytnutí dotace. Z rozhodnutí soudů obou stupňů není ani patrné, jakým konkrétním jednáním měla škoda vzniknout, a zda existuje mezi jednáním a škodlivým následkem příčinná souvislost. Pokud došlo k porušení Smlouvy o poskytnutí dotace, bylo na dotačním orgánu, aby příjemce dotace sankcionoval, ale ani tehdy by nešlo o majetkovou újmu, tj. škodu, nýbrž o důsledek porušení smluvních povinností. S poukazem na písemné sdělení Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava (dále též jen jako „ROP Střední Morava“) z 10. 9. 2020 a sdělení Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 8. 10. 2021 obviněný tvrdil nesrovnalosti mezi údaji poskytovanými státními úřady a prosazoval svůj názor, podle něhož škoda České republice nevznikla.

9. Co se týká dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., obviněný brojil proti tomu, že by jakékoli porušení Smlouvy o poskytnutí dotace včetně nepravdivého čestného prohlášení a neoznámení provádění díla subdodavatelsky znamenalo neoprávněné použití dotačních prostředků. Opětovně k tomu zdůraznil, že projekt byl realizován v souladu s dotačními podmínkami a schváleným účelem, což podtrhuje i pozdější schválení a potvrzení udržitelnosti projektu. Vytkl soudům, že se důsledně nezabývaly vztahem mezi jednáním (vyhotovením, předložením, použitím nepravdivých dokladů apod.) a škodlivým následkem. Nesprávné právní posouzení skutku spatřoval obviněný také v tom, že poškozeným má být Česká republika, přestože skutková podstata podle § 260 tr. zákoníku chrání finanční zájmy Evropské unie.

10. Jiného nesprávného hmotněprávního posouzení se soudy měly dopustit především při hodnocení

dodržení podmínek Smlouvy o poskytnutí dotace. Obviněný zpochybňoval důsledky vytykaného porušení čl. 12 odst. 1 uvedené smlouvy, jež měly být způsobeny předložením nepravdivého čestného prohlášení. Vycházel z předpokladu, že koncem září roku 2014, tedy po uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace, již byl poskytovatel dotace vázán včetně povinnosti vyplatit smluvené finanční prostředky, byl po samotné realizaci projektu a po jeho částečném proplacení již požadavek na předložení čestného prohlášení irelevantní. Nárok na poskytnutí dotace totiž nemohl být příjemci Ch. J. již upřen. Podle čl. 15 Smlouvy o poskytnutí dotace mohlo být porušení této smlouvy předložením nepravdivého čestného prohlášení řešeno předvídanými způsoby poskytovatelem dotace, avšak rozhodně nebylo toto pochybení způsobilé vyvolat ztrátu v souhrnném rozpočtu Evropské unie nebo ve veřejném rozpočtu České republiky. Ani nedodržení dotačních podmínek podle čl. 12 odst. 3 Smlouvy o poskytnutí dotace nemohlo podle obviněného být posouzeno jako naplnění ani základní skutkové podstaty podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku. Neoznámení provádění stavebních prací subdodavatelem nemělo vliv na majetkovou sféru příjemce dotace, šlo o záležitost mezi zhotovitelem a subdodavatelem, což představuje v obchodních vztazích zcela běžný jev. Konečně i závěr soudů o střetu zájmů a porušení čl. 12 odst. 7 Smlouvy o poskytnutí dotace obviněný rozporoval, neboť nedošlo k žádnému smluvnímu vztahu mezi jím vlastněnými obchodními společnostmi (přesněji obchodními podíly v nich). Pohledávka subdodavatele E. O. byla uhrazena zhotovitelem P. s. Z., nikoli tedy přímo z dotačních prostředků, a subdodavatel měl proto nárok na uhrazení faktur, i kdyby zhotovitel zaplacen nedostal.

11. Soudy podle obviněného rovněž nesprávně vyhodnotily podmínky aplikace zásady subsidiarity trestní represe. Vycházely ze zcela nepodložených tvrzení o sofistikované trestné činnosti dovolatele a obviněné obchodní společnosti spočívající v několika na sebe navazujících úkonech. Obviněný je však přesvědčen o tom, že podstatou vytykaného pochybení byla pouhá jedna okolnost, a to že subdodavately se na realizaci projektu podílela obchodní společnost E. O., což nebylo oznámeno poskytovateli dotace, resp. mu byl tvrzen opak v čestném prohlášení. Nešlo tedy o „několik aktů“ ani o sofistikované jednání, protože tuto okolnost mohl kdokoli zjistit z řádně uzavřených smluv a z vystavených faktur. Kromě toho obviněný stejně jako v řádném opravném prostředku znovu vyjádřil pochybnosti o způsobení škody, jestliže dotace posloužila svému účelu, a zopakoval, že příjemce dotace subdodavately smlouvu neuzavíral, proto ani nemohl žádnou smlouvu porušit. Podotkl také, že jednání, které je předmětem trestního stíhání, se měl dopustit již v roce 2014, a že správní řízení bylo zahájeno s odstupem několika let po vyplacení dotace, přičemž důvody správního řízení Ministerstvo financí jako odvolací orgán shledal nezákonnými.

12. Závěrem svého dovolání obviněný P. V. navrhl Nejvyššímu soudu zrušit rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátit soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Vedle toho zároveň navrhl, aby Nejvyšší soud shodně s navrženým postupem rozhodl i ve vztahu k obviněné obchodní společnosti Ch. J.

13. Dne 27. 2. 2023 obviněný doplnil své podání o souhlas s konáním neveřejného zasedání podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. a současně opravil písařskou chybu v částech IV. a V. dovolání, v nichž omylem citoval § 266b tr. ř. namísto § 265b tr. ř.

b) Vyjádření k dovolání

14. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného P. V. prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který nejprve stručně připomněl dosavadní průběh řízení a dovolací námitky obviněného. Po formální stránce státní zástupce upozornil, že správně měl obviněný uplatnit dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě a teprve ve spojení s tímto důvodem další deklarované důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Tato vada však podle něj nemohla založit vyloučení dovolací argumentace z přezkumu v dovolacím řízení. Obecně k trestnému činu podle § 260 odst. 1 tr.

zákoníku státní zástupce zdůraznil, že jde o ohrožovací delikt, který je dokonán již vytvořením podmínek pro vznik poruchového následku jednáním popsáním v citovaném ustanovení. Neoprávněným použitím peněžních prostředků je dále nutno rozumět porušení povinností souvisejících s účelem, na který byly prostředky poskytnuty, nedodržení pravidel Evropské unie při financování jednotlivých projektů, ale i porušení podmínek, za nichž byly prostředky poskytnuty.

15. Předloženým námitkám obviněného státní zástupce nepřisvědčil. Nesouhlasil s postojem obviněného, který bagatelizoval čestné prohlášení, jímž potvrdil, že jím zastupovaná obchodní společnost E. O. se nepodílí na subdodavatelských pracích na projektu. Pokud by čestné prohlášení pravdivě konstatovalo opak, zástava by umožněna nebyla a přiznané personální propojení by bylo důvodem pro vyloučení uchazeče a pro zákaz uzavření subdodavatelské smlouvy ve smyslu čl. 22 Metodického pokynu Zadávání zakázek a veřejných zakázek v programovém období 2007- 2013, verze V 31 MP ZZ 8.0. Protože subdodavatelská smlouva uzavřena ve skutečnosti byla, podle čl. 12 odst. 3 Smlouvy o poskytnutí dotace měl žadatel o dotaci povinnost tuto okolnost sdělit poskytovateli dotace, což neučinil, a tím kromě porušení Smlouvy o poskytnutí dotace způsobil také ohrožení financování projektu z prostředků z evropských zdrojů spočívající v tom, že budou neoprávněně použity nebo zadrženy, přičemž takovým jednáním obviněný způsobil značnou škodu a naplnil znaky skutkové podstaty podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Státní zástupce považoval za škodu dotační prostředky vyplacené příjemci dotace Ch. J. ve třech platbách, jež byly refundovány Ministerstvem financí. Škoda ve smyslu znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 260 odst. 4 písm. c) tr. zákoníku (ale i podle odst. 3 a 5 téhož ustanovení) není podle státního zástupce omezena na určitý okruh poškozených, což by ani s ohledem na obecný způsob financování ze strukturálních fondů Evropské unie a normativní úpravu ochrany finančních zájmů Evropské unie nedávalo smysl. Státní zástupce odkázal na bod 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371 ze dne 5. 7. 2017, o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Evropské unie, který vyzdvihuje, že ochrana finančních zájmů Evropské unie se vztahuje také na aktiva členských států, pokud jsou poškozována opatřeními, která mají význam pro politiky Evropské unie. Přitom není pochyb, že vyplacené dotační prostředky bytostně souvisejí s politikami Evropské unie. Podotkl také, že při zjištěných nesrovnalostech v dotačním řízení je nutné ze strany České republiky provést vůči Evropské unii tzv. finanční opravu, která se promítne do státního rozpočtu, v čemž je nutné spatřovat způsobenou škodu. Výhrady proti poškozenému subjektu tedy nebyly podle státního zástupce opodstatněné. Neztotožnil se ani s požadavkem obviněného, aby soudy aplikovaly zásadu subsidiarity trestní represe. K tomu uvedl, že odvod za porušení rozpočtové kázně, k němuž bude příjemce dotace případně povinen, trestní postih nevyklučuje. Obviněný spáchal zločin takovým způsobem, že jeho jednání vyžaduje uplatnění trestní odpovědnosti. Výše citovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371 ze dne 5. 7. 2017, jejíž implementaci do českého právního řádu představuje skutková podstata podle § 260 tr. zákoníku, navíc v čl. 7 odst. 1 stanoví povinnost členských států sankcionovat fyzické osoby účinnými, přiměřenými a odrazujícími trestními sankcemi.

16. Na závěr svého vyjádření státní zástupce Nejvyššímu soudu navrhl odmítnout v neveřejném zasedání dovolání obviněného P. V. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné. Současně podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. připojil souhlas s tím, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání učinil i jiné než navrhované rozhodnutí.

III.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

17. Nejvyšší soud po zjištění, že byly splněny všechny formální a obsahové podmínky ke konání dovolacího řízení, dospěl k následujícím závěrům.

18. Úvodem je třeba zdůraznit, že dovolání je jedním z mimořádných opravných prostředků, kterým může být napadeno již pravomocné soudní rozhodnutí ve věci samé, pokud jde o některé z rozhodnutí vyjmenovaných v § 265a odst. 2 tr. ř. Jeho podání je podmíněno naplněním některého z taxativně vymezených dovolacích důvodů v ustanovení § 265b odst. 1, 2 tr. ř. Nestačí však na určitý důvod, či důvody, v dovolání odkázat, je nezbytné, aby konkrétní uplatněné námítky dovolatele označenému důvodu odpovídaly a byly podpořeny přílehlavými argumenty. V opačném případě, tj. pokud obsahem dovolání je pouze formální odkaz na citované ustanovení, Nejvyšší soud takové dovolání zpravidla odmítne podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. [5 Tdo 482/2002](#), uveřejněné pod T 420 ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha; dále též usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. [II. ÚS 279/03](#)).

19. Obecně lze uvést, že dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné podat, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Tento dovolací důvod byl včleněn do taxativního výčtu dovolacích důvodů s účinností od 1. 1. 2022 zákonem č. 220/2021 Sb. Při posuzování důvodnosti uplatněných námitek ve vztahu k uvedenému dovolacímu důvodu je důležité skutečně pečlivě hodnotit, jaký význam mohly mít případné vady dokazování na výsledek trestního řízení, eventuálně na zachování práva obviněného na spravedlivý proces. Tento dovolací důvod tak nemohou naplnit jen obecně formulované výhrady proti způsobu hodnocení důkazů soudy prvního či druhého stupně, nebo na nedostatečný rozsah dokazování a již vůbec nelze akceptovat námítky, které jsou primárně založeny na jiné verzi skutkového stavu, než kterou dovodily soudy, pokud z nich není zřejmý evidentní rozpor mezi obsahem důkazů a jejich hodnocením soudy.

20. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je určen k nápravě vyjmenovaných rozhodnutí, která spočívají na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Vadou, která je prostřednictvím tohoto důvodu dovolání vytýkána, je proto jen nesprávné použití ustanovení hmotného práva, typicky trestního zákoníku, případně na něj navazujících hmotněprávních norem mimo oblast trestního práva. K výkladu tohoto dovolacího důvodu Nejvyšší soud připomíná, že je dán tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v okolnosti, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíháný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, které lze dovodit pouze za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo.

21. Pokud dovolací argumentace obviněného částečně odpovídala uvedenému výkladu jím uplatněných dovolacích důvodů, nebyla opodstatněná.

b) K námítkám obviněného

22. Úvodem lze poukázat na správnou úvahu státního zástupce v jeho vyjádření k dovolání, podle níž měl obviněný správně uplatnit dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě, neboť napadl usnesení soudu druhého stupně, který zamítl jeho řádný opravný prostředek. Tuto alternativu pak mohl spojit s dalšími důvody dovolání, jimiž mělo být zatíženo řízení předcházející včetně rozsudku soudu prvního stupně. Nicméně tato nesprávnost neměla vliv na konání ani výsledek dovolacího řízení. Ačkoli obviněný formálně rozčlenil své námítky na ty, jež se týkají dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a na ty, které se vztahují k důvodu pod písmenem h) téhož ustanovení, Nejvyšší soud se s nimi vypořádá souhrnně, neboť jednotlivé dovolací

argumenty spolu úzce souvisí. V podstatě obviněný odmítá závěr soudů, podle něhož předložil dotačnímu orgánu čestné prohlášení, dále popírá, že by tomuto orgánu cokoli zatajoval, a dovozuje, že neporušil čl. 12 odst. 1, 3 ani čl. 12 odst. 7 Smlouvy o poskytnutí dotace. Rovněž nesouhlasil se vznikem škody ani s tím, že by měla být způsobena České republice, a požadoval uplatnění zásady subsidiarity trestní represe. Veškeré výhrady obviněného však byly nedůvodné. Současně Nejvyšší soud podotýká, že s naprostou většinou námitek se již vypořádaly soudy obou stupňů, jejichž skutkové závěry byly učiněny na podkladě řádného a úplného dokazování a Nejvyšší soud je jimi v dovolacím řízení vázán.

23. Zcela bezpředmětné jsou výhrady obviněného popírající, že by zaslal elektronickou poštou čestné prohlášení, jímž deklaroval, že obchodní společnost E. O. neposkytuje subdodavatelské služby v rámci předmětného dotačního projektu. Na č. l. 40 *verte tr. spisu* se nachází opis emailu ze dne 1. 10. 2014, jehož přílohou bylo právě uvedené čestné prohlášení ze dne 29. 9. 2014 (založené na č. l. 41 *tr. spisu*) a který byl zaslán z emailové adresy obviněného s tím, že pod krátkým textem emailu je podepsán, resp. označen jako odesílatel přímo obviněný P. V. Jeví se jako zcela nelogické, aby někdo z emailové adresy obviněného jeho jménem psal text emailu, k němuž bylo přiloženo vlastnoručně podepsané čestné prohlášení. Pokud by hypoteticky osoba odlišná od obviněného zaslala poskytovateli dotace požadované čestné prohlášení, nepochybně by tak učinila ze své vlastní emailové adresy s tím, že jménem žadatele předkládá vyžádaný dokument, na čemž by nebylo nic nedovoleného či podezřelého. Tomu odpovídá výpověď svědka R. Š., který uvedl, že v programu Word připravil text čestného prohlášení ze dne 29. 9. 2014, zaslal ho obviněnému P. V. na jeho emailovou adresu s požadavkem, aby ho předal poskytovateli dotace (srov. výpověď svědka u hlavního líčení, č. l. 1331 *verte tr. spisu*). Zásadní je však skutečnost, že obsah tohoto prohlášení byl v rozporu s realitou a znamenal zatajení významné informace před dotačním orgánem, která odporovala nejen smluvním podmínkám, ale v podstatě též principům, jimiž je dotační řízení ovládáno. Především však se již soud prvního stupně tímto důkazem a jeho vypovídací hodnotou pečlivě zabýval pod body 65., 112. až 117., 122. a 123. rozsudku, na něž dovolací soud pro stručnost odkazuje a plně se s nimi ztotožňuje. Obviněný tedy neuvedl ani v dovolání žádný argument, jímž by jakkoli zpochybnil skutkové zjištění soudů ohledně předložení nepravdivého čestného prohlášení ze dne 29. 9. 2014.

24. Vzhledem k jednoznačnému skutkovému závěru soudů o tom, že obviněný zcela vědomě předložil poskytovateli dotace jím požadované čestné prohlášení, v němž nepravdivě vyloučil jakoukoli subdodavatelskou účast obchodní společnosti E. O. na pracích prováděných v rámci projektu „XY“, nemohla obstát ani výhrada, podle níž to byl právě obviněný, kdo dne 7. 6. 2016 (srov. č. l. 84 a 84 *verte tr. spisu*) písemně a zcela dobrovolně jako první upozornil na nepravdivost čestného prohlášení ze dne 29. 9. 2014. Jde o ryze účelovou obhajobu. Prvotní informace o nesrovnalostech v dodržování dotačních podmínek projektu poskytl anonymní pisatel, který v podání ze dne 24. 3. 2016 poukázal výslovně na skutečnost, že stavební práce na objektu XY jako subdodavatel prováděla obchodní společnost E. O., v níž tehdy obviněný působil jako jediný jednatel i společník (srov. č. l. 9 *tr. spisu*). Následně proběhla dne 11. 5. 2016 na místě veřejnosprávní kontrola (srov. Protokol o provedené kontrole *ex-post* na místě, č. l. 548 a násl. *tr. spisu*) a formální zhotovitel díla P. s. Z. na vyzvání poskytovatele dotace v květnu a červnu roku 2016 předkládal smluvní dokumentaci a fakturaci se subdodavatelem (srov. č. l. 45 a násl. *tr. spisu*). Rovněž bez právního významu bylo dovolatelovo zpochybňování jeho snahy zatajit personální propojenost subdodavatele E. O. s příjemcem dotace. Ačkoli nelze popřít, že na subdodávky skutečně byla podepsána příslušná Smlouva o dílo (srov. č. l. 115 *tr. spisu*), také z jejího obsahu je však patrné, že se obvinění snažili nepřiznat otevřeně majetkovou účast obviněného v této obchodní společnosti, neboť při uzavírání uvedené smlouvy o dílo byla obchodní společnost E. O. zastoupena S. T., nikoli obviněným jako jejím jednatelem. S. T. přitom oficiálně v obchodní společnosti E. O. v té době nezastával žádnou funkci (podle údajů z obchodního rejstříku až od 4. 11. 2022 vykonává funkci jednatele) a obviněný v jiných záležitostech za tuto obchodní společnost běžně jednal (např. jejím jménem sjednal Dohodu o postoupení práv a

povinností ze stavebního povolení, č. l. 126 *verte* tr. spisu). Nejvyšší soud je zásadně vázán konečným skutkovým zjištěním, které ve věci učinily soudy nižších stupňů a které vyplývá z výsledků dokazování. V trestní věci obviněného P. V. to pak znamená, že pro Nejvyšší soud jsou rozhodující zjištění soudu prvního stupně, podle nichž se obviněný dopustil skutku tak, jak je popsán ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku, přičemž tímto skutkem naplnil všechny zákonné znaky zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Jak z výroku o vině tak i z podrobného odůvodnění odsuzujícího rozsudku navíc vyplývá přesvědčivý vztah mezi učiněnými skutkovými zjištěními, provedenými důkazy a úvahami soudu při hodnocení těchto důkazů. Obviněný tedy bez jakéhokoli opodstatnění v dovolání zpochybňoval skutečnosti, o jejichž prokázání v trestním řízení není pochyb a s nimiž se již zcela ztotožnil i soud druhého stupně na podkladě převážně shodných výhrad obviněného, které předložil ve svém odvolání.

25. Co se týká právního posouzení skutkových zjištění uvedených v tzv. skutkové větě výroku o vině, obviněný brojil i proti němu, avšak ani v této části dovolací argumentace nemohla obstát. Nejvyšší soud znovu stručně připomíná, že obviněný P. V. spáchal zločin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku jednáním blíže popsáním pod bodem 3. tohoto usnesení. Obviněnému je mj. vytýkáno zejména porušení čl. 12 odst. 1, 3 a 7 Smlouvy o poskytnutí dotace, což se obviněný snažil dotačnímu orgánu zatajit. Povinností příjemce dotace podle čl. 12 odst. 1 Smlouvy o poskytnutí dotace je zajistit, aby všechny údaje, které uvádí poskytovateli dotace, byly vždy úplné a pravdivé a současně se zavazuje bez zbytečného odkladu doplnit či dodat na vyžádání poskytovatele informace, údaje či doklady, které bude poskytovatel nezbytně potřebovat. Podle čl. 12 odst. 3 uvedené smlouvy je příjemce dotace povinen neprodleně informovat poskytovatele o změnách, které ovlivňují jeho ekonomickou sféru, nebo které mají vliv na realizaci projektu. Čl. 12 odst. 7 zase ukládá příjemci dotace povinnost učinit nezbytná opatření k zamezení střetu zájmů, finančních podvodů a korupčního jednání ze strany příjemce či jeho zaměstnanců a partnerů příjemce. Okolnosti a důvody faktického porušení citovaných ustanovení Smlouvy o poskytnutí dotace zcela srozumitelně vysvětlil krajský soud v bodech 110. až 119. odůvodnění rozsudku a následně shrnul v bodu 123. tamtéž. Nejvyšší soud úvahám soudu nemá co vytknout a plně na ně odkazuje. Pouze pro úplnost dodává, že v souladu s čl. 15a odst. 2 Smlouvy o poskytnutí dotace příjemce ztrácí nárok na poskytnutí dotace mj. i tehdy, jestliže dojde k podstatným porušením smlouvy podle čl. 16 odst. 3, mezi něž se řadí i tzv. nesrovnalosti a porušení rozpočtové kázně, k nimž zjevně došlo v posuzované trestní věci. Nejvyšší soud dále upozorňuje na nestandardní okolnosti provázející toto dotační řízení od úplného počátku. Například Smlouva o poskytnutí dotace byla podepsána ještě předtím, než žadatel doložil způsob financování zbylých 50 % nákladů projektu, nebo také už v době podání žádosti o dotaci muselo být obviněnému i žadateli o dotaci zřejmé, že celá rekonstrukce a výstavba wellness části objektu se nemůže stihnout realizovat v souladu se všemi dotačními podmínkami, a to již s ohledem na scházející stavební povolení, které bylo poté vydáno až 30. 10. 2014 pod č. j. 1008/13/ROZH. Také z trestního spisu vyplývá, že bazén v termínu vybudován nebyl, ačkoli zápis se stavebního deníku říká, že celá stavba včetně této části díla byla ke dni 15. 8. 2014 řádně předána (srov. č. l. 151 tr. spisu). Poskytovateli dotace tudíž bylo zjevně v rozporu se skutečností uváděno, že dílo je v souladu se všemi právními předpisy dokončeno v termínu podle Smlouvy o poskytnutí dotace. Ani samotné zadávací řízení na zhotovitele díla (XY) neproběhlo řádně. Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava v postavení správce daně zjistil pochybení v neveřejném otevírání obálek, což odporuje zásadě transparentnosti, a v uzavření Smlouvy o dílo s vítězným uchazečem tentýž den, kdy hodnotící komise (mj. jednající za účelem posouzení nabídek uchazečů v sídle obchodní společnosti E. O.) posoudila jako nejvýhodnější nabídku uchazeče P. s. Z., ačkoli podle Metodického pokynu Zadávání zakázek ve verzi V 31 MP ZZ 8.0 ze dne 27. 3. 2012, jenž byl podle čl. 17 Smlouvy o poskytnutí dotace pro příjemce dotace (zadavatele zakázky) závazný, zadavatel (tj. Ch. J.) mohl smlouvu s vybraným dodavatelem uzavřít nejdříve po uplynutí lhůty 15 dní od odeslání rozhodnutí o výběru nejvhodnějšího uchazeče ostatním uchazečům (srov. č. l. 1430 a násl. tr. spisu). Zejména však je zcela mimo logické chápání, že

dodavatel díla P. s. Z., odpovídající za řádné a včasné provedení smlouveného díla zadal většinu stavebních prací subdodavatel E. O., který neměl jediného zaměstnance a nevykazoval v podstatě žádnou podnikatelskou činnost. Uvedený subdodavatel si pro zhotovení předmětu Smlouvy o dílo najal další subjekty, které již skutečně byly schopné stavební práce provést, ačkoli právě takto mohl přímo postupovat samotný vítězný uchazeč o zakázku (P. s. Z.). Nabízí se jediné vysvětlení, že takový postup měl zastrít skutečný stav, tedy že obviněný P. V., resp. jím ovládaná obchodní společnost měla za práce na projektu „XY“ získat odměnu hrazenou z 50 % z evropských zdrojů (resp. předfinancovanou z rozpočtu České republiky), již znalecký ústav Stavexis, s. r. o., vyhodnotil jako převyšující běžné náklady za obdobné práce, resp. projekt hodnotil jako nevhodný (srov. č. l. 239 a násl. tr. spisu). Obviněný tedy prostřednictvím své majetkové účasti v obchodních společnostech Ch. J. a E. O. profitoval z téhož dotačního řízení rovnou dvakrát. Takový stav je zajisté z hlediska hospodárnosti a efektivity využívání evropských prostředků zcela neudržitelný, současně je v přímém rozporu se zákazem střetu zájmů ve smyslu čl. 12 odst. 7 Smlouvy o poskytnutí dotace. Byť majetková účast obviněného v obchodní společnosti E. O. se váže „až“ k datu 21. 5. 2014, kdy se stal jejím jediným společníkem (tedy následovala až po uzavření subdodavatelské smlouvy dne 12. 5. 2014, jak zdůrazňoval obviněný v dovolání), nelze přehlédnout, že obviněný již předtím zastával v této společnosti, a to od jejího založení pozici jediného jednatele. Tyto skutečnosti měl nepochybně dotačnímu orgánu oznámit, stejně jako později informaci, že se stal také jediným společníkem subdodavatelského subjektu na díle, jež je z poloviny financováno z dotačních prostředků. Příjemcem této podpory pak byla obchodní společnost Ch. J., v níž obviněný tehdy také zastával funkci jediného jednatele a současně byl jejím jediným společníkem. Je zcela evidentní, že všechny tyto informace měly významný vliv na samotnou realizaci projektu a především jeho financování. Pokud tak obviněný neučinil, zjevně porušil čl. 12 odst. 3 Smlouvy o poskytnutí dotace. Jakékoli případné pochybnosti o úmyslném zavinění obviněného jsou zcela rozptýleny jeho následným jednáním, neboť namísto přiznání uvedených nesrovnalostí navíc ještě ohledně jedné z nich, a to ohledně poskytování subdodavatelských služeb obchodní společností E. O., cíleně uváděl nepravdu, tj. že tato obchodní společnost se nepodílí na subdodávkách v rámci dotačního projektu. Je naprosto zřejmé, že tak činil s vědomím, že v opačném případě, tj. pokud by přiznal účast E. O. na subdodávkách, by mu nebyly vyplaceny dotační prostředky, event. by bylo požadováno po příjemci dotace jejich vrácení (srov. výpověď R. B., č. l. 1621 a násl. tr. spisu a D. K., č. l. 1643 *verte* a násl. tr. spisu).

26. Podstatou trestného činu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění účinném do 30. 6. 2021, jež soudy zjevně aplikovaly (což vyplývá z právní věty, podle níž obvinění měli mj. zatajit podstatné údaje), je jednání spočívající ve vyhotovení, použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných dokladů, uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů anebo zatajení dokladů nebo podstatných údajů, čímž je umožněno neoprávněné použití nebo zadržování finančních prostředků pocházejících z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo je takto umožněno zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu nebo neoprávněné použití nebo zadržování majetku pořízeného z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem. Dokladem se rozumí jakákoli listina, jejíž předložení je zapotřebí pro účely získání finančních prostředků z evropských rozpočtů. Může se jednat např. o žádost o poskytnutí dotace, žádost o platbu, čestné prohlášení, podklady k veřejné zakázce, výpis z obchodního rejstříku aj. Pachatel shora popsáním jednáním umožní neoprávněné použití finančních prostředků z evropských rozpočtů tím, že vytvoří reálnou možnost k vyvolání těchto škodlivých následků, jež tedy nutně nemusí nastat (srov. ŠÁMAL P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 2651 a 2652). Přísněji podle § 260 odst. 4 tr. zákoníku bude potrestán pachatel, který spáchá uvedený čin a) jako člen organizované skupiny, b) jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy Evropské unie, nebo c) způsobí-li takovým činem značnou škodu. Podle soudů prvního a druhého stupně obviněný a také spoluobviněná právnická osoba naplnili základní skutkovou podstatu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku v té alternativě, že předložili dotačnímu orgánu nepravdivé doklady a současně mu zatajili podstatné

údaje, čímž umožnili neoprávněné použití finančních prostředků pocházejících z rozpočtů spravovaných Evropskou unií, současně naplnili také okolnost podmiňující použití kvalifikované skutkové podstaty uvedenou v odst. 4 písm. c), neboť způsobili značnou škodu. Trestně právní ochrana promítnutá do ustanovení § 260 tr. zákoníku je poskytována také finančním prostředkům procházejícím rozpočty spravovanými Evropskou unií nebo jejím jménem. Tyto rozpočty jsou spravované Evropskou unií přímo nebo na základě pravomoci delegované Evropskou unií, jde zejména o prostředky typu předvstupních nebo povstupních fondů, zejména strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského sociálního fondu (srov. SOTOLÁŘOVÁ, D. S., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestněprávní ochrana finančních zájmů Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 16 a 172; výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství uveřejněné pod pořadovým č. 14/2003 Sb. výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství; ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 2650 a 2651). Trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie tedy zahrnuje širokou škálu jednání dotýkajících se zájmů Evropské unie ve finanční oblasti. V praxi jsou nejběžnější případy poskytování dotací, na něž bývá primárně aplikována skutková podstata podle § 212 odst. 1 tr. zákoníku, avšak jde-li o finanční prostředky z rozpočtů spravovaných Evropskou unií, dopadá na taková jednání často také ustanovení podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku. Poměrně široce koncipovaná skutková podstata § 260 odst. 1 tr. zákoníku reflektuje zejména fakt, že ohrozit a poškodit finanční zájmy Evropské unie lze za určitých okolností již vyhotovením a použitím nepravdivých, nesprávných a neúplných dokladů různého typu, uvedením nepravdivých a hrubě zkreslených údajů v nich a zatajením určitých údajů nebo celých dokladů. Zákon neomezuje okruh osob, které mohou daný trestný čin spáchat, může jít i o osoby jednající jménem Evropské unie nebo jiného pachatele, který nečerpá žádné finanční prostředky z evropských zdrojů. Přijetím ustanovení § 260 tr. zákoníku byla zajištěna implementace čl. 1 a 2 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, která, jak zdůrazňuje důvodová zpráva k § 260 tr. zákoníku, hovoří o podvodu poškozujícím finanční zájmy Evropské unie. Avšak svou povahou je jednání popsané v Úmluvě spíše porušením hospodářské disciplíny než podvodem, jak je pojat v našem trestním právu hmotném. Trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie je tedy dokonán již v okamžiku, kdy jeho pachatel v § 260 tr. zákoníku popsáním jednáním přinejmenším vytvoří takové podmínky (tj. umožní), aby posléze nastal poruchový následek, aniž by k takové poruše muselo nezbytně dojít. Podle jednoho z komentářů k trestnímu zákoníku je tedy citovaným ustanovením kriminalizováno ve své podstatě účastnické jednání ve formě pomoci jako samostatný delikt (srov. DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1985 až 1990).

27. Obviněný P. V. se v dovolání ohradil především proti způsobení škodlivého následku a také proti určení poškozeného, za něhož soudy označily Českou republiku zastoupenou Ministerstvem financí. Nejvyšší soud nepřiznal opodstatnění ani těmto právním námitkám obviněného. Ze skutkových zjištění soudů je naprosto zjevné, že šlo o neoprávněné poskytnutí finanční podpory, na niž by při řádném procesu výběru subjektů, tj. při pravdivém informování ze strany příjemce o významných okolnostech týkajících se zapojení obviněných do realizace díla, nemohlo dojít k přidělení dotace, tudíž ani k jejímu vyplacení. Škoda jako okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby podle § 260 odst. 4 písm. c) tr. zákoníku tak vznikla v době, kdy peněžní prostředky opustily majetkovou sféru poskytovatele dotace. V této souvislosti je vhodné upozornit na opakovaná vyjádření obviněného v průběhu trestního řízení, z nichž je patrné nesprávné pochopení (majetkové) škody způsobené v příčinné souvislosti s jednáním uvedeným ve skutkové podstatě podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku. Dovolatel se totiž zjevně domnívá, že tuto škodu může představovat výhradně užití dotačních prostředků na jiný účel, než jaký předpokládá Smlouva o poskytnutí dotace. To však by byla relevantní obhajoba v případě, že by byl shledán trestně odpovědným za jednání uvedené ve druhé základní skutkové podstatě téhož trestného činu podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku. V příčinné souvislosti s jednáním uvedeným v § 260 odst. 1 tr. zákoníku vzniká škoda představující neoprávněné, nikoli neúčelné použití nebo zadržování dotačních prostředků. Neoprávněnost je dána

právě v takových případech, kdy mj. nepravdivé doklady a zatajení podstatných informací jako v tomto případě ovlivní rozhodnutí poskytovatele dotace finanční prostředky vůbec poskytnout, v některých případech též následně vyplatit, ačkoli nebyť nepravdivých informací a znát zatažené podstatné informace, jeho rozhodnutí by bylo odmítavé, což se týká právě řešené trestní věci. Je tudíž třeba shrnout a zdůraznit, že v posuzovaném případě finanční prostředky získal žadatel neoprávněně, neboť pokud by poskytovateli dotace byl znám skutečný stav věci, nebyly by splněny podmínky pro poskytnutí dotace a nedošlo by tak k jejímu proplacení. V souvislosti s otázkou způsobení škody, která je jednou z okolností podmiňujících použití přísnější trestní sazby, proto nelze úspěšně argumentovat využitím získaných prostředků v souladu s účelem, k němuž byly určeny, tedy k pokrytí nákladů vynaložených na projekt. Z hlediska vzniku škody je rozhodující to, že žadatel by v případě uvedení pravdivých údajů (resp. nezatajení podstatných údajů) na uvedenou dotaci neměl nárok, tzn. že finanční prostředky mu byly vyplaceny neoprávněně. Uvedený závěr je v souladu s judikaturou obecných soudů a Ústavního soudu k výkladu ustanovení o dotačním podvodu podle § 212 odst. 4 (větší škoda), nebo odst. 5 písm. c) [značná škoda], nebo odst. 6 písm. a) [škoda velkého rozsahu] tr. zákoníku, v níž bylo konstatováno, že u trestného činu dotačního podvodu vzniká škoda již samotným uvolněním peněžních prostředků od poskytovatele na účet příjemce (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. [7 Tdo 1463/2012](#)). Rovněž v případě naplnění téže okolnosti podmiňující použití přísnější trestní sazby u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie [§ 260 odst. 3, odst. 4 písm. c) nebo odst. 5 tr. zákoníku] vzniká škoda již neoprávněným čerpáním dotačních prostředků. Současně je třeba poukázat na podstatu spolufinancování projektů z evropských fondů, která je založena na tom, že daný projekt je předfinancován z vlastních rozpočtových prostředků členského státu a následně, při splnění všech stanovených podmínek, dochází k certifikaci plateb za účelem finálního zpětného proplacení z evropských strukturálních fondů (viz např. usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 5 To 118/2016 a na něj navazující usnesení Ústavního soudu sp. zn. [II. ÚS 920/17](#), dále k tomu též obecný výklad níže v tomto usnesení). Jednotlivé členské státy Evropské unie Českou republiku nevyjímaje i Evropská unie, resp. unijní orgány se logicky snaží nastavením jasných pravidel docílit toho, aby docházelo k co nejefektivnějšímu nakládání s jejich finančními prostředky, a sankcionování porušení těchto pravidel je předem všem avizováno. Pokud se obviněný vědomě rozhodl stanovená pravidla porušovat, musí nést důsledky, které jsou s takovým jednáním spojeny.

28. Rovněž jako zcela lichou posoudil Nejvyšší soud výhradu obviněného proti označení poškozeného subjektu, za něhož soudy označily Českou republiku zastoupenou Ministerstvem financí. Primárně je nutné zmínit, že obviněný ji založil na obsahu písemného sdělení Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava ze dne 10. 9. 2020 (č. l. 1635 a násl. tr. spisu), v němž dotační orgán nejprve zcela správně připomněl způsob financování regionálních operačních programů, a to formou předfinancování ze státního rozpočtu České republiky. Poté však poněkud nepřesně uvedl, že mu byly prostředky vyplaceny žadateli Ch. J. refundovány Ministerstvem financí „z prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu EU“, což následně popřelo Ministerstvo pro místní rozvoj, resp. Ministerstvo financí, které se k dotčené otázce písemně vyjádřilo podáním ze dne 8. 10. 2021, resp. ze dne 3. 11. 2020 (srov. č. l. 1760 a 1760 *verte*, resp. č. l. 1762 tr. spisu). V těchto zprávách je zcela jednoznačně vysvětleno, že poskytovatel dotace obdržel refundaci za vyplacenou dotaci z prostředků státního rozpočtu, které v budoucnu mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, avšak v té době byly alokovány u Národního fondu, jehož prostředky spravuje Ministerstvo financí [srov. § 37 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonech (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů]. Jak bude blíže rozvedeno níže, k faktickému proplacení způsobilých výdajů z rozpočtu Evropské unie dochází vždy souhrnně na konci účetního období, k čemuž ale v posuzovaném případě nemohlo dojít, protože vzhledem k nesrovnalostem, jež jsou i předmětem posuzované trestní věci, Česká republika výdaje na projekt žadatele Ch. J. nevykázala. Vzhledem k vadám, jimiž bylo předmětné dotační řízení zatíženo, Česká republika nezískala z evropských prostředků odpovídající náhradu za dotační prostředky vyplacené ve

prospěch uvedeného žadatele. Neoprávněně vynaložené prostředky tedy zjevně zatížily státní rozpočet České republiky zastoupené Ministerstvem financí. Vzhledem k tomu není pochyb o správnosti závěru soudů obou stupňů o způsobení škody ve výši 6 874 268,52 Kč právě České republice zastoupené Ministerstvem financí.

29. Pro lepší pochopení toku finančních prostředků v procesu poskytování evropských dotací Nejvyšší soud považuje za vhodné obecně přiblížit mechanismus řízení vydávání prostředků z rozpočtu Evropské unie. Rozpočet Evropské unie je co do své podstaty plán veškerých příjmů a výdajů Evropské unie sestavený v mezích rámcově definovaných v příslušném víceletém finančním rámci. Vedle rozpočtu Evropské unie jsou sestavovány a přijímány další rozpočty spravované Evropskou unií nebo jejím jménem, a to rozpočty spravované přímo jejími orgány a institucemi anebo spravované jinými subjekty (samostatně nebo sdíleně s ní) na základě pravomocí delegovaných na ně jejími orgány nebo institucemi. V naprosté většině případů využívají finanční prostředky uvolněné pro ně z rozpočtu Evropské unie jako celku, např. je tomu tak u různých fondů, jak předvstupních (původními předvstupními fondy byly SPHARE, ISPA, Sapard, Předvstupní pomoc Turecku a CARDS, které byly nahrazeny programem IPA), tak povstupních (sem patří zejména Evropský fond pro regionální rozvoj, z jehož rozpočtu měla být poskytnuta dotace žadateli Ch. J., dále Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova aj.). Evropská unie má tedy celou řadu aktivit, které přímo financuje či pouze podporuje, přičemž finanční prostředky, které k tomu využívá, buď procházejí jejím souhrnným rozpočtem, nebo rozpočty jí spravovanými, případně rozpočty spravovanými jejím jménem jinými subjekty, pracujícími v jejím zájmu. Naprostá většina výdajů Evropské unie je realizována v procesu řízení označovaném jako sdílené Evropskou unií a členskými státy. Jeho využití je podmíněno uzavřením dohody o sdíleném řízení (dohody o partnerství), na jejímž základě Komise Evropské unie svěřuje realizaci určitých programů členským státům. Tyto dohody vymezují způsob, jakým budou finanční prostředky během období financování využívány, a opravňují členské státy k přerozdělování evropských finančních prostředků koncovým příjemcům. Na základě dohod o partnerství se připraví řada investičních programů, z nichž jdou v rámci příslušných oblastí politiky finanční prostředky do různých regionů a projektů. Jednotlivé členské státy Evropské unie následně svěřují správu „evropských“ finančních prostředků především řídicím orgánům, např. ministerstvům a dalším veřejnoprávním subjektům, které jsou zodpovědné za účelné, efektivní a hospodárné řízení a provádění programu v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Tyto instituce také odpovídají za vyhlášení výzev k podávání návrhů a za pořádání zadávacích řízení. Řídící orgány, resp. členské státy, nesou primární odpovědnost za vytvoření účinného systému řízení a kontroly v souladu s příslušnými právními předpisy Evropské unie, způsobilého zajistit prevenci, detekci a nápravu nesrovnalostí (srov. SOTOLÁŘOVÁ, D. S., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestněprávní ochrana finančních zájmů Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 38 až 41).

30. U financování z rozpočtu Evropské unie realizovaných ve sdíleném procesu jejich řízení platí, že přerozdělování evropských finančních prostředků je fakticky svěřeno členským státům Evropské unie, resp. jejich řídicím orgánům či pověřeným subjektům, jejichž prostřednictvím se dostávají ke konečným příjemcům, přičemž užívány jsou tedy především finanční prostředky soustředěné v pěti velkých strukturálních a investičních fondech (mj. v Evropském fondu pro regionální rozvoj, o němž šlo i v posuzované trestní věci). Finanční toky z rozpočtu Evropské unie probíhají v případech spadajících do režimu sdíleného řízení a odpovědnosti Evropské unie a jejích členských států ve čtyřech liniích, a to ve formě počáteční předběžné platby, průběžných plateb, konečné platby a spolufinancování z národních zdrojů. Převodům finančních prostředků předchází stanovení celkového objemu závazku Evropské unie podle fondu a kategorie regionu Komisí Evropské unie. Poté, co schválí daný operační program v členském státě, je tomuto zaslána počáteční předběžná platba na zdrojový účet národního platebního a certifikačního orgánu, jímž je v České republice Ministerstvo financí. Příslušná částka je zaslána na celé programové období a použít ji lze pouze na

platby příjemců v rámci realizace daného programu. V druhém kroku Komise zasílá na zdrojový účet národního platebního a certifikačního orgánu členského státu průběžné platby. Činí tak na základě žádostí o ně, které předkládá platební a certifikační orgán a jež musí obsahovat celkovou výši způsobilých výdajů, které vznikly příjemci a které byly uhrazeny při provádění operací, a celkovou výši výdajů z veřejných zdrojů vynaložených při provádění operací, přičemž výdaje jsou vykazovány kumulativně vždy za daný účetní rok. Takto alokované prostředky státního rozpočtu – kryté prostředky z rozpočtu Evropské unie – příslušné organizační složky státu postupně uvolňují příjemcům realizujícím jednotlivé projekty. Jde o tzv. předfinancování ze státního rozpočtu. Po odeslání konečné žádosti o průběžnou platbu následuje uzavírání účtů vázané na certifikaci plateb, provedené certifikace plateb za daný účetní rok jsou očištěny o případné finanční opravy a jsou předloženy Komisi Evropské unie spolu s účetní závěrkou, prohlášením řídicího subjektu (v České republice jsou řídicími orgány, na něž je fakticky přenesena odpovědnost tížící v režimu sdíleného řízení primárně členské státy, příslušná ministerstva a Magistrát hlavního města Prahy), výrokem auditora (v České republice jde o Auditní orgán Ministerstva financí) a kontrolní zprávou (její náležitosti jsou vymezeny v čl. 127 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 1303/2013 ze dne 17. 12. 2013). Účetní závěrka pokrývá účetní rok a zahrnuje na úrovni každé prioritní osy kromě jiného celkovou výši způsobilých výdajů, které byly specifikovány v žádostech o platby předložených Komisi Evropské unie za daný účetní rok, celkovou částku plateb vyplacených příjemcům a dále např. částky neoprávněně vyplacených výdajů. Po definitivním uzavření konkrétního operačního programu dochází k vyplacení konečného zůstatku na základě žádosti členského státu o platbu doloženou provedenou certifikací, resp. na základě schválené účetní závěrky. Vyplacení konečného zůstatku zajistí Komise Evropské unie, zatímco řídicí orgán členského státu zajistí, aby příjemci obdrželi celkovou částku způsobilých výdajů z veřejných zdrojů v plné výši ve lhůtě 90 dnů od data předložení své žádosti o platbu, což je tedy v České republice zajištěno předfinancováním ze státního rozpočtu (srov. SOTOLÁŘOVÁ, D. S., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestněprávní ochrana finančních zájmů Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 49 až 53). Při nastavování postupů na národní úrovni se v roce 2006 v České republice rozhodlo, že realizace projektů Evropské unie bude předfinancována ze státního rozpočtu. Ten se stal tedy nejen základním zdrojem podílu národního spolufinancování, ale také zdrojem evropského podílu, který je nejdříve vydán ze státního rozpočtu a poté vykryt příjmy z rozpočtu Evropské unie. Platebním a certifikačním orgánem, který tyto prostředky spravuje, je Ministerstvo financí (srov. VÁLKOVÁ, I. Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice – právní aspekty. Praha: Leges, 2020, str. 92 a 93).

31. V posuzované trestní věci bylo jednoznačně prokázáno, že příjemci dotace Ch. J. byly poskytnuty prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly určené na předfinancování schválených dotačních projektů, avšak k refundaci příjemci vyplacených prostředků ze strany Evropské unie již nedošlo, neboť Česká republika o to ani nepožádala z důvodu zjevného překročení dotačních pravidel. Konkrétním poškozeným subjektem, jehož majetková sféra byla v příčinné souvislosti s jednáním obviněného dotčena, proto byla skutečně Česká republika, jak shledaly také soudy obou stupňů. Současně evidentně došlo k ohrožení finančních prostředků Evropské unie. Ustanovení § 260 tr. zákoníku (v obou základních skutkových podstatách) chrání finanční zájmy Evropské unie. Ty představují individuální primární objekt trestněprávní ochrany poskytované § 260 a rozumí se jimi nejen potřeba chránit majetek Evropské unie jako takový, ale též jeho zdroje a způsoby užití, tudíž pod finanční zájmy Evropské unie je třeba zahrnout celý komplex zájmů vztahujících se k majetku Evropské unie (srov. DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1984). Právní teorie rozlišuje také finanční zájmy Evropské unie v širším smyslu, pod nímž rozumí finanční rozměr veškerých zájmů Evropské unie, a v užším smyslu definuje finanční zájmy Evropské unie jako dílčí výše jejich zájmů ekonomické povahy. Prioritou jejich ekonomických zájmů je docílení kontinuálního rozvoje hospodářství jejich členských států ve společném ekonomickém prostoru a vyrovnání

ekonomické úrovni jejich jednotlivých regionů, přičemž ekonomický aspekt mají také její zájmy v sociální a politické sféře. Priority Evropské unie jsou promítány zejména do forem užití jejich finančních prostředků, ale i do způsobu jejich kumulace v unijních rozpočtech (v souhrnném rozpočtu, v jí spravovaných rozpočtech a v rozpočtech spravovaných jejím jménem). Soubor zájmů vztahujících se k jejímu majetku, a zvláště k finančním prostředkům, které ho tvoří, k jejich zdrojům a k jejich užití, tvoří komplex finančních zájmů Evropské unie v užším slova smyslu (srov. SOTOLÁŘOVÁ, D. S., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestněprávní ochrana finančních zájmů Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 7). Z uvedeného odborného výkladu, který byl především prezentován v citované publikaci, proto je dostatečně zřejmé, že skutečným poškozeným subjektem v posuzované trestní věci se stala Česká republika, zastoupená Ministerstvem financí, byť ohroženy byly finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj, z něhož měl být dotován projekt modernizace ubytování a vybudování wellness v objektu Ch. J.

32. Dále obviněný brojil proti nesprávnému uplatnění zásady subsidiarity trestní represe soudy. Tvrdil, že postačovalo řešení situace s využitím právních předpisů správního práva. V daném případě Nejvyšší soud nezjistil žádné významné okolnosti, které by vylučovaly uplatnění trestní odpovědnosti a s ní spojené trestněprávní důsledky vůči obviněnému, a to i s ohledem na společenskou škodlivost činu. Shora bylo konstatováno, že obviněný naplnil formální znaky úmyslného zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Z hlediska typové i konkrétní závažnosti činu ho lze řadit mezi ty závažnější, ostatně tomu odpovídá i označení jako zločinu v důsledku naplnění okolnosti podmiňující použití přísnější trestní sazby v podobě způsobení značné škody ve smyslu § 138 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku. Při hodnocení společenské škodlivosti jednání obviněného nelze odhlédnout od konkrétních okolností, jež ji zásadně zvyšují a mezi něž lze zahrnout předem promyšlené klamání poskytovatele dotace s cílem získat finanční prostředky, ziskový motiv, snaha zastržit popření dotačních pravidel, narušení chráněného zájmu na ochranu prostředků z evropských rozpočtů apod. Navíc jde o trestnou činnost, která směřuje vůči finančním prostředkům z evropských fondů, tudíž její postih je sledován také v rámci hodnocení České republiky jako jednoho z členských států Evropské unie a má tudíž mezinárodní přesah. Z hlediska uplatnění zásady subsidiarity trestní represe je také významné, že u obviněného nešlo o čerpání veřejných prostředků v nikoli malém či zanedbatelném rozsahu a současně se tak stalo za opakovaného použití klamavých způsobů jednání.

33. Použití zásady subsidiarity trestní represe a principu *ultima ratio* ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku Nejvyšší soud dlouhodobě vykládá tak, že jednání naplňující (formální) znaky trestného činu je třeba zásadně posoudit jako trestný čin, nejde-li o případ zvláštní (výjimečný) dalšími okolnostmi, pro které není namíste jej jako trestný čin postihovat, ale stačí postih podle jiného právního předpisu. Při výkladu této zásady lze přitom vycházet především ze stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu publikovaného pod č. [26/2013](#) Sb. rozh. tr. (ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. Tpjn 301/2012), v němž Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k těmto závěrům: „I. Trestným činem je podle trestního zákoníku takový protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku). Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání. Tento závěr je však v případě méně závažných trestných činů korigován použitím zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, podle níž trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Zvláštnost materiálního korektivu spočívajícího v použití subsidiarity trestní represe vyplývá z toho, že se jedná o zásadu, a nikoli o konkrétní normu, a proto je třeba ji aplikovat nikoli přímo, ale v zásadě jen prostřednictvím právních institutů a jednotlivých norem trestního práva. II. Zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu použití trestního práva jako *ultima ratio* do trestního zákoníku má význam i interpretační, neboť znaky trestného činu je

třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je ji třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty.

III. Kritérium společenské škodlivosti případu je doplněno principem *ultima ratio*, z kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné.“ Obviněný P. V. přitom neuvedl žádné konkrétní okolnosti, pro které by neměla být uplatněna jeho trestní odpovědnost a důsledky s ní spojené, kromě setrvání na své obhajobě, že svým jednáním nenaplnil znaky dané skutkové podstaty ani nezpůsobil škodlivý následek, proto postačovalo řešení situace v režimu správního práva. Takové argumenty však při skutkových zjištěních, jimž odpovídá právní závěr o spáchání zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie, neměly žádnou relevanci. Důvodně ovšem nebyly shledány ani jakékoli jiné okolnosti, pro které by k vyvození trestní odpovědnosti a důsledků s ní spojených nemělo v jeho případě dojít. Delší doba, která uplynula od spáchání činu, na niž obviněný rovněž poukazoval, byla dostatečně zohledněna soudy při ukládání druhu i výměry trestu v souladu s § 39 odst. 3 tr. zákoníku. Obviněný byl odsouzen k trestu odnětí svobody při samé dolní hranici zákonné trestní sazby, jehož výkon soud odložil na kratší zkušební dobu. Za další kompenzaci doby uplynulší od spáchání skutku lze považovat i to, že obviněnému nebyla uložena majetková sankce, například peněžitý trest je v takovýchto případech žádoucím postihem pachatele. Jak již bylo konstatováno, rozhodně nejde o věc zcela bagatelní, výjimečnou, u níž by nebylo třeba uplatnit trestní odpovědnost, neboť se v podstatě nevymyká běžně se vyskytujícím případům trestné činnosti stejné povahy.

IV.

Závěrečné shrnutí

34. Nejvyšší soud tedy na podkladě obsahu trestního spisu a podaného dovolání dospěl k závěru, že většina námitek obviněného, které uplatnil v dovolání, neodpovídala označeným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., a pokud část dovolacích výhrad těmito důvodům odpovídala, Nejvyšší soud jim nemohl přisvědčit a přiznat jejich opodstatnění.

35. Vzhledem ke všem shora zmíněným skutečnostem Nejvyšší soud dovolání obviněného P. V. odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné, aniž by podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumával zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí nebo jemu předcházejícího řízení. Protože Nejvyšší soud rozhodl o odmítnutí dovolání podle § 265i tr. ř., mohl tak učinit v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.